Täysistunto

Torstai 3.3.2016 klo 16.00—19.08

2.1. Suullinen kysymys yhteiskuntasopimuksesta (Sirpa Paatero sd)
Suullinen kysymys SKT 20/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäinen kysymys, edustaja Paatero.

Keskustelu

16.01 **Sirpa Paatero sd:** Arvoisa rouva puhemies! Viikon tärkein uutinen oli se, että pitkän väännön jälkeen työmarkkinajärjestöt saivat tehtyä sopimusesityksen, johonka hallituskin on pääosin sitoutunut. Tähän ratkaisuun edellytyksenähän oli se, että hallitus antoi tilaa keskeyttämällä pakkolakien valmistelun ja luopumalla niistä tavoitteista, jopa 5 prosentin palkanalennuksista, ja kaiken lisäksi paikallinen sopiminen saatiin kuitenkin työmarkkinajärjestöjen neuvoteltavaksi.

Samaan aikaan, nyt kun on hyvä onnitella hallitusta, on myös todettava, että sopimus on palkansaajille aika raskas. Siellä on monia aika rankkoja toimenpiteitä. Nyt minun kysymykseni ja huoli on siitä hallituksen linjasta lisäleikkausten perumisessa ja tuloverojen alennuksissa, jotka olivat aika iso ja merkittävä osa tätä sopimusta. Siinä sopimuksessahan lukee, että sillä korvataan hallituksen valmistelemat toimenpiteet, "pakkolait", ja samalla työmarkkinajärjestöt...

Puhemies Maria Lohela: Nyt on jo kysymyksen aika, kello käy.

No niin, elikkä aikooko hallitus pitää kiinni lupauksistaan, jotta päästään sovitusti eteenpäin?

16.02 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin siihen, että kymmenen ja puolen kuukauden harjoituksen jälkeen on tällainen sopimus kasassa, olen äärimmäisen tyytyväinen, ja kiitokset työmarkkinajärjestöille. Kiitos myöskin tässä salissa niille yksittäisille kansanedustajille, jotka ovat eri rooleissa toimineet tuolla taustalla, että tämä viimeinkin syntyi. Tämä on historiallinen ratkaisu, tällä saadaan merkittävä kilpailukykyhyppy, mitä sillä on tavoiteltukin, ja tämän työllistävät vaikutukset ovat työmarkkinajärjestöjen itsensä arvioiman mukaan jopa 45 000 uutta työpaikkaa. Valtiovarainministeriö on arvioinut vähän varovaisemmin: 35 000 työpaikkaa. Tällä kilpailukykypakettiosuudella, neuvottelutuloksella, ensisijaisesti korvataan hallituksen oma valmistelema kilpailukykylakipaketti, ja siitä me luovumme.

Sitten tässä hallitusohjelmassa on kirjattu sen lisäksi...

Puhemies Maria Lohela: Aika tuli nyt pääministerillekin jo täyteen. Aihe on tärkeä, mutta minuutin puheenvuorot koskevat kyselytunnilla kaikkia. — Sitten pyydän niitä edustajia ilmoittautumaan, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä.

16.04 **Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Uutisoinnissa muun muassa Osuuspankin pääekonomisti on esittänyt huolensa myöskin tästä kansallisen ostovoiman kehityksestä ja sen kielteisistä vaikutuksista maan talouteen, jos tämä menee tällä esityksellä läpi niin, että siinä ei muun muassa näitä veronalennuksia ole. Tähän vientiteollisuus varmaan on saamassa pientä kohennusta, mutta ostovoima on se, mistä ollaan nyt huolissaan, kun suomalainen talous kuitenkin tällä hetkellä nojaa siihen kotimaiseen ostovoimaan. Ja nyt näissä esityksissä erityisesti pienipalkkaiset ja usein myös naisalat ovat ne, jotka maksavat tästä paketista aika ison osan. Perheitten arkea on koeteltu jo edellisessä budjettikäsittelyssä leikkausten osalta, ja nyt minun kysymykseni on: voitteko, pääministeri, luvata, että seuraavissa kehysriihissä ei tule enää uusia leikkauksia?

16.05 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kehysriihessä me noudatamme hallitusohjelmaa niin kuin muutenkin noudatamme hallitusohjelmaa. 4 miljardin leikkaukseen on jokainen hallituspuolue sitoutunut. Sitten meillä on 2 miljardin euron toimet siihen, että saadaan kasvu liikkeelle, työllisyys liikkeelle, ja sitten meillä on 4 miljardin edestä reformeja, jotka tähtäävät sitten pidemmän tähtäimen uudistuksiin ja myöskin taloudellisiin säästöihin. Tähän kokonaisuuteen olemme sitoutuneet.

Minulta jäi edellisen kysymyksen loppuosa vastaamatta, ja käytän loppuosan siihen, eli ilman muuta meidän lähtökohtanamme on myöskin se, että toteutetaan tämä toinen osa tästä sopimuksesta eli se, että hallituksen ei tarvitse turvautua tähän lisäsäästöpakettiin ja jopa voidaan toteuttaa nämä veronkevennykset. Sitä, mikä tämän paketin koko kokonaisuus ja lopputulos on, arvioidaan yhdessä kesäkuussa, kun nähdään, mitä näihin liittokohtaisiin sopimuksiin (Puhemies koputtaa) sitten saadaan todellisuudessa sisään.

16.06 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sopiminen on aina parempi vaihtoehto kuin sanelu, ja siksi on hyvä, että työmarkkinaosapuolet saivat aikaan yhteisen esityksen kilpailukykytoimista. Meidän pitää kuitenkin myöntää, että erityisesti julkisen sektorin matalapalkkaiset työntekijät kantavat kilpailukykytoimista suhteettoman suuren vastuun. Minä sain eräältä kunta-alan työntekijältä viestin, että on todella ikävää, että hallituksen herrat tiedotustilaisuudessa ilakoivat ja tekevät nyrkkitervehdyksiä toisilleen, kun pienipalkkaisia kuritetaan ja heiltä viedään ostovoimaa sekä pidennetään työaikaa. Nyt on jo monissa paikoissa sellainen tilanne, että työtä tehdään jaksamisen äärirajoilla. Nyt vaaditaan kaikilta osapuolilta suurta nöyryyttä. Aihetta ministereiden tuuletteluihin ei todellakaan ole. Mitä hallitus vastaa viestin lähettäjälle ja lukuisille kunta-alan työntekijöille, jotka ovat todellakin pahoittaneet mielensä?

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Lindström ensin.

16.07 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä en ainakaan ole ilakoinut sillä, että joutuu tekemään kipeitä päätöksiä, enkä todellakaan sillä, että joudutaan puuttumaan näihin ihmisten etuihin, joudutaan menemään heidän lompakolleen. Minä ilakoin yhdestä asiasta, sopimisesta, ja toisesta asias-

ta, siitä, että tässä voittavat työttömät. Siitä minä ilakoin. Jos 35 000—45 000 työpaikkaa myös työmarkkinajärjestöjen näkemyksen mukaan on tulossa, niin eikö se ole ilahtumisen paikka silloin? Minun mielestäni tämä on käsittämätöntä negatiivisuutta: kun kerrankin saadaan sopimus, jossa on kipeitä kohtia, niin se käännetään aina negatiiviseksi. En voi ymmärtää.

Puhemies Maria Lohela: Sitten pääministeri Sipilä.

16.08 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri niin kuin ministeri Lindström sanoi: Me olemme äärimmäisen iloisia siitä, että tässä nyt on kovaa pohjaa sille, että ne 35 000, jopa 45 000 uutta työpaikkaa syntyisivät. Tämä on päätös, joka on nimenomaan työttömille, jotka eivät näissä pöydissä ole päättämässä, ja meillä on vielä paljon tehtävää sen eteen, että tuo 110 000 uuden työpaikan kokonaisuus saadaan aikaiseksi. Siinä tarvitaan paljon päätöksiä, pienempiä ja suurempia päätöksiä, mutta tämä on merkittävin kokonaisuus tässä asiassa. Kyllä se tuska, mitä palkansaajajärjestöillä on tämän päätöksen tekemisessä, on hyvin tiedossa ja se on hyvin ymmärrettävää, ja lausun siitä nöyrimmät kiitokseni, että tämmöinen ymmärrys työttömien eteen on löytynyt tässä neuvotteluprosessissa.

16.09 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietenkin hyvä, että nyt työmarkkinoilla on saatu sopimusesitys aikaiseksi. Varmasti on niin, että se, että hallitus luopui tästä 5 prosentin palkanalennustavoitteesta ja sitten laittoi nämä pakkolait hyllylle, loi tilaa. Ja niin kuin jälleen kerran nähtiin: kun työmarkkinoille annetaan tilaa, niin kyllä sieltä myös tulosta syntyy, kun luovutaan näistä pakottavista toimenpiteistä.

Mutta se on sanottava ääneen, että kyllä tässä palkansaajat nyt ottavat todella raskaan taakan kantaakseen. Ja se, että näitä huolia tuodaan esiin, ei ole mitään pelkkää negatiivisuutta. Kyllä näiden ihmisten huoli omasta toimeentulosta ja arjesta pitää ottaa vakavasti.

Nyt, arvoisa puhemies, kun on jäänyt epäselväksi, luopuuko hallitus nyt näistä säästöistä, siis lisäsäästöistä lapsilisiin, opintotukiin, siis vielä niiden lisäksi, mitä olette jo nyt toteuttamassa, ja työeläkeindeksien täydellisestä jäädyttämisestä hallituskauden ajaksi, (Puhemies koputtaa) kysyn: voisitteko nyt kertoa, että nyt kun on sopimus, niin lupaatte, että näitä säästöjä ei toteuteta?

16.10 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ehkä parasta lukea ihan suoraan tästä meidän vastauksestamme. Eli hallitus toteaa, että nyt saavutettu ratkaisu antaa toteutuessaan hyvät edellytykset jättää tekemättä hallitusohjelman liitteessä 2 mainittuja vielä toteuttamatta olevia lisämenoleikkauksia ja tuloverotukseen liittyviä veronkorotuksia.

Me tulemme tarkastelemaan tätä kokonaisuutta, edustaja Lindtman, kahdessa pisteessä, joista ensimmäinen on kesäkuu tänä vuonna, ja sitten, kuten hallitusohjelmassa lukee, puoliväliriihessä maaliskuussa 2017. Siinä vaiheessa me teemme kokonaisarvion siitä, toteutuvatko hallitusohjelman tavoitteet. Siinä on neljä kokonaisuutta, joita me tarkastelemme. Yksi on tämä yhteiskuntasopimus. Toinen on nollapalkkaratkaisu vuodelle 2017. Kolmas on se tuleva palkkamalli, jota työmarkkinajärjestöt tällä hetkellä rustaavat. Ja neljäs on sitten paikallisen sopimisen vaikutukset.

16.11 **Touko Aalto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainministeri Alexander Stubb, te olette kaikissa käänteissä vakuuttanut: tämän vaalikauden aikana kokonaisveroaste ei nouse. Palkansaajien työttömyysvakuutusmaksun ja työeläkemaksun korotus kiristää kuitenkin palkansaajien verotusta tällä vaalikaudella noin yhdellä prosenttiyksiköllä. Tämä merkitsee yli 400 euron korotusta verotuksen kautta, ja 400 euroa vähenee. Mietin sitä, että miten hallitus aikoo nyt omilla toimillaan turvata palkansaajien ostovoiman kehityksen sekä korjata ne vääristymät, että nyt saavutetussa sopimuksessa maksajiksi joutuvat jälleen kerran aikaisempien päätösten päälle taas kerran julkisen sektorin naisvaltaiset alat.

16.12 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärsinkö oikein, että edustaja Aalto viittasi äsken kokonaisveroasteeseen ja sen kiristymiseen? Vastaus on edelleen siihen se, että kokonaisveroaste ei tämänkään päätöksen myötä nouse. Meidän tavoitteenamme on, että työn verotus ei myöskään nouse. Mutta me tiedostamme sen, kuten edustaja Lindtman tuossa aikaisemmin totesi, että tämä tulee heikentämään lyhyellä tähtäimellä meidän ostovoimaa. Nyt me haemme sellaisia ratkaisuja, joilla lisätään työtä tähän maahan 35 000 työpaikkaa — se on hyvä askel eteenpäin — ja sen seurauksena me toivottavasti pystymme jossain vaiheessa todentamaan, että hallitusohjelman tavoitteet ovat toteutuneet, ja sitä kautta laskemaan veroastetta myös työn puolella. Mutta kokonaisveroaste ei tämän hallituskauden aikana nouse. Se on hallituksen tavoite, ja siitä pidetään kiinni.

16.13 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri niin kuin valtiovarainministeri todisti, kokonaisveroaste ei tällä päätöksellä nouse.

Minusta työmarkkinajärjestöt ovat löytäneet tässä myöskin oivan tavan kohdentaa tämä ratkaisu työllistäville aloille. Tämä hyödyttää kaikkein eniten niitä työpaikkoja, työnantajia, jotka työllistävät paljon ihmisiä. Se taakka kevenee, joten toivottavasti tämä johtaa siihen, että nimenomaan naisvaltaisilla aloilla syntyy uusia työpaikkoja.

Meidän pitää muistaa, että me kyllä ihan pakkotoimin aiomme jatkaa perhevapaan kustannusten tasaamisen osuutta tässä meidän paketissamme. Tämä tässä tahtoo aina unohtua.

16.14 **Kari Uotila vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä ja ministerit Stubb ja Lindström, kyllä tuuletitte eilen äijätervehdyksin tätä yhteiskuntasopimusta, ja iloonne yhtyvät varmasti EK ja yhtyvät osinkojuhlien viettäjät, mutta aika näyttää, onko iloon aihetta työttömillä.

Totta on, että toteutuessaan sopimus tuo vakautta ja ennustettavuutta talouteen, mutta kyllä te aika karmealla painostuksella tämän aikaan saitte. Uhkasitte palkansaajia pakkolaeilla, vielä kovemmilla leikkauksilla työehtoihin, uhkasitte eläkeläisiä, työttömiä, lapsiperheitä lisäleikkauksilla, pakotitte palkansaajat valitsemaan koleran ja malarian väliltä samalla, kun työnantajille annoitte hopealautasella terveyskylpyläloman. Entisenä pääluottamusmiehenä en taputa palkattomille lisätyöpäiville, en taputa sille, että työntekijöille siirretään työnantajien veroluontoisia maksuja, (Puhemies koputtaa) enkä taputa sille, että 70-prosenttisesti naisvaltainen...

Puhemies Maria Lohela: Pääministeri Sipilä löysi tästä jonkun kysymyksen.

...julkinen sektori leikkaa lomarahoja. Oletteko... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.15 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä taputan sille, että Suomesta löytyi sopimisen kulttuuri ja sopimisen tilanne suomalaisten työttömien eteen. Sille minä taputan ja olen äärimmäisen kiitollinen palkansaajajärjestöille siitä ymmärryksestä, mitä tässä on osoitettu suomalaista työtöntä kohtaan, että yhä useampi suomalainen saisi osallistua tämän yhteiskunnan rakentamiseen töissä. Ja tämä 110 000 uuden työpaikan tavoite: toivottavasti me jaamme sen tässä salissa yhteisenä tavoitteena. Tämä tavoite otti tällä neuvottelutuloksella merkittävän askeleen eteenpäin. (Hälinää)

16.16 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Samassa hengessä, edustaja Uotila, te käytätte aika kovaa kieltä ratkaisusta, jonka tavoitteena on Suomen kilpailukyvyn parantaminen, meidän talouden kasvattaminen, työllisyystilanteen parantaminen, verotulojen lisääminen ja sitä kautta myös hyvinvoinnin lisääminen tähän maahan. Uskon, että jokainen suomalainen taputtaa jokaiselle uudelle työpaikalle. Uskon, että jokainen suomalainen taputtaa sille, että hyvinvointi tässä maassa paranee. Uskon, että tämä ratkaisu, joka sopimalla syntyi, tulee viemään Suomen uuteen nousuun. On huomattavasti parempi sopia kuin riidellä, ja sille me taputamme.

16.16 **Matti Vanhanen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsillä on valtavan suuri ratkaisu, jonka monet yksityiskohdat luonnollisesti kansalaisia puhuttavat, mutta silloin on hyvä kiinnittää huomiota myös siihen, mitä tällä voidaan saavuttaa. Pyytäisin oikeastaan pääministeriä arvioimaan sitä, minkälaisella aikajänteellä tämä antaisi mahdollisuuksia saavuttaa esimerkiksi Ruotsin ja Saksan kilpailukyky yksikkötyökustannuksissa.

Toinen asia, jossa oikeastaan kaipaan vain vahvistusta omalle käsitykselleni: kun osa tämän kilpailukyvyn rahoittamispaketista rahoitetaan palkansaajien maksujen korottamisella, niin onhan niin, että nämä maksujen korotukset eivät tule eläkeläisten maksettavaksi?

16.17 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan tuohon jälkimmäiseen kysymykseen ensimmäisenä. Kyllä, näin on, nämä maksut eivät tule eläkeläisille ja sillä tavalla tasaavat tuota taakkaa myöskin eläkeläisten ja palkansaajien välillä.

Mitä tulee kilpailukykyyn ja yksikkötyökustannuksiin, niin aivan alustavien arvioiden mukaan me voisimme saada Ruotsin yksikkötyökustannukset kiinni jo tällä ratkaisulla, mikä nyt tehdään, eli tämä ensimmäinen tavoite olisi jo tavoitettu. Meillä on mahdollisuudet jopa tämän vaalikauden aikana saavuttaa tämän ratkaisun seurauksena ja toivottavasti jatkossa hyvillä päätöksillä tästä eteenpäinkin Saksa jo vuonna 2019. Tämä antaa erinomaisen pohjan sille, että nämä työllisyysluvut todella toteutuvat.

16.18 **Stefan Wallin r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työmarkkinaosapuolten kilpailukykysopimus on todellakin askel oikeaan suuntaan ja hallituksen esittämiä toimenpiteitä huomattavasti sovinnollisempi, suorastaan parempi vaihtoehto. Kuitenkin tässä sinänsä tärkeän kilpailukyvyn innokkaassa parantelussa on jälleen kerran unohdettu vaikutusten arviointi.

Så klart är det bra att vi genom det här avtalet får en måttlig sänkning av arbetsenhetskostnaderna och ökar Finlands konkurrenskraft, men jag är ändå orolig för vilka effekter åtgärderna har på flitfällorna i samhället.

Kysyn siis vastaavalta ministeriltä, miten varmistatte sen, että työntekijän eläke- ja sosiaaliturvamaksujen kasvava maksutaakka ei entisestään heikennä vaikkapa matalapalkkaisen työn vastaanottamisen kannattavuutta.

16.19 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ei löydy vastaajaa, niin täytyy pääministerin vastata.

Ensinnäkin vaikutusten arvioinnista. Työmarkkinajärjestöt ovat tietääkseni tehneet hyvin huolellista arviointia tämän prosessin aikana, ja julkisia näistä nyt ovat nämä työllisyysarvioinnit. Tässäkin salissa on kyseenalaistettu sitä, saadaanko näillä kilpailukykytoimilla työllisyysvaikutuksia. Nyt työmarkkinajärjestöt itse arvioivat niiden vaikutusten olevan huomattavasti suuremmat kuin me olemme uskaltaneet arvioida, joten ainakin tämä osa tässä näyttäisi nyt olevan kovalla pohjalla, koska siitä on hyvin laaja yhteisymmärrys.

Me tulemme sitten tekemään tästä huolellisen arvion siitä, mitä vaikutuksia tämä tuo erityisesti matalapalkka-aloilla, kun sopimuspaketti saadaan maaliin. Tässä yhteydessä on varmaan syytä vedota nyt kaikkiin osapuoliin ja myöskin tähän saliin, että tekisimme kaikkemme, että kaikki hyväksyisivät tämän käsillä olevan paketin.

16.20 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Ledamot Wallin hänvisade till flitfällor, kannustinloukkuja, och frågade också hur vi kommer att se på den här helheten.

Miten me tulemme tarkastelemaan sitä kokonaisarviota? Nyt ensimmäisessä vaiheessa työmarkkinajärjestöt ja niiden liitot vievät sekä yhteiskuntasopimuksen että paikallisen sopimisen TESeihin. Se on yksi piste, jonka jälkeen me pystymme arvioimaan tätä kokonaisvaikutusta, ja sen kokonaisvaikutuksen me teemme, kuten tuossa aikaisemmin totesimme, ensimmäisessä vaiheessa kesäkuussa 2016 ja toisessa vaiheessa maaliskuussa 2017. Yhteiskuntasopimuksen lisäksi on monta sellaista toimenpidettä, joita matkan varrella arvioidaan, jotka poistavat kannustinloukkuja tästä maasta ja sitä kautta lisäävät työllisyyttä.

16.21 **Sampo Terho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hieno neuvottelutulos, joka meillä nyt on pöydässä, osoittaa, että yhteiskunnassa laajasti on nyt ymmärretty isänmaan hätä ja työllisyyden merkitys tämän maan hyvinvoinnin tulevaisuudelle. Työmarkkinaosapuolten neuvottelema sisältö ansaitsee tosiaan kiitosta monessakin mielessä. Sopimusyhteiskunta on nyt osoittanut kykenevänsä ajan vaatimiin päätöksiin. Me olemme jo pitkään eläneet avoimessa taloudessa ja nyt olemme tulleet siihen kohtaan, kun todella alamme tehdä niitä päätöksiä, joita vaaditaan, että meidän hyvinvointimme säilyy tässä tilanteessa. Palkansaajien omat etujärjestöt ovat neuvotelleet sisältöä, mikä osoittaa kriisitietoisuutta ja laajaa yhteiskunnallista ymmärrystä.

Herra pääministeri, kuvasitte sopua tuoreeltaan historialliseksi. Talousasiantuntijat ovat kuvanneet sitä yhteiskunnalliseksi älykkyystestiksi. Voitteko vielä avata, miten sopimuksen merkitys hallitusohjelman toteutumisen suhteen hahmottuu ja mikä on yhteiskunnallisesti tämän merkitys laajemmin?

16.22 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen rajojen ulkopuolelta on jo tullut kiitosta siitä, että suomalainen yhteiskunta aina löytää keinon selviytyä vaikeassa tilanteessa. Tämä on osoitus siitä, että tässä tilanteessa on laajasti löydetty yhteisymmärrys ja pystytty tekemään yhdessä vaikeita päätöksiä. Minusta tämä on ehdottomasti se kaikkein tärkein arvo sille.

Mitä tulee hallitusohjelmaan, niin nämä työllisyysvaikutukset, 110 000 työpaikan tavoite, täyttävät merkittävän osan toteutuessaan tuosta kokonaisuudesta. Se myöskin on tekemässä julkiselle taloudelle säästöjä. Meillä on siellä noin miljardin vaikutus julkiseen talouteen, jos tämä paketti toteutuu kokonaisuudessaan. Minä uskon, että tällä on myös merkittävä vaikutus ilmapiiriin, myöskin investointi-ilmapiiriin, Suomessa, että päästäisiin tästä apatian tilasta eteenpäin ja kasvun tielle.

16.23 **Antero Laukkanen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täältä opposition oikealta laidalta on hieman vaikea ymmärtää opposition vasenta laitaa, joka pahoittelee tätä syntynyttä sopimusta. Kyllä tämä on pienen tuuletuksen paikka. (Hälinää)

Puheenjohtaja! Työmarkkinajärjestöjen ehdotuksessa ei ole mukana hallituksen esittämiä leikkauksia sairauspäiviin eikä lomiin. Sen sijaan esitys pitää sisällään yleisen työajan pidennyksen 24 tunnilla. Kuinka työajan pidennys toteutetaan, jätettiin jokaisen alan päätettäväksi. Tämänkaltainen ratkaisu ei ole optimaalinen mikro- ja pienyrityksille. EK ei edusta koko kenttää, siinä ovat mukana vain järjestäytyneet työnantajat. Yhteiskuntasopimus koskee kuitenkin myös mikro- ja pienyrityksiä. Kysynkin: onko hallitus huomioinut pienyritysten tilanteen arvioidessaan syntynyttä ratkaisua, ja miten hallitus aikoo varmistaa, että myös pienyrittäjiä kuunnellaan jatkoneuvotteluissa ja työehtosopimuksissa?

16.25 **Elinkeinoministeri Olli Rehn** (vastauspuheenvuoro): Tämä edustaja Laukkasen kysymys on tietysti hyvin tärkeä pienyrittäjien kannalta, ja sen takia on sovittu tästä jatkosta sillä tavalla, että paikallisen sopimisen ja henkilöstön edustuksen kehittämistä — jotka kulkevat käsi kädessä, koska haluamme todella rakentaa luottamusta työpaikoilla ja yrityksissä — viedään eteenpäin lainsäädäntötien osalta tässä Timosen työryhmässä samalla, kun tätä edistetään työehtosopimusten kautta TES-järjestelmän varassa. Eli nyt edetään tämän kilpailukykysopimuksen mukaisesti niin, että jos SAK:n hallitus hyväksyy tämän kilpailukykysopimuksen ensi maanantaina, käynnistyvät toimialakohtaiset TES-neuvottelut, joissa käsitellään paitsi palkkoja myös paikallista sopimista, ja touko—kesäkuun vaihteessa arvioidaan sitä, minkälaista lainsäädäntöä tarvitaan, jotta varmistetaan toimivat pelisäännöt paikalliselle sopimiselle.

Puhemies Maria Lohela: Pääministeri täydentää.

16.26 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On juuri niin kuin ministeri Rehn tuossa vastasi. Tuon vielä sen näkökulman tässä esille, että pidän äärimmäisen tärkeänä, että nyt nämä neuvottelut käydään toimialakohtaisesti ja jokaisella toimialalla: joissakin on pekkaspäiviä, joissakin on pidempiä lomia, joissakin on joitakin muita, joita pystytään nyt tässä toimialakohtaisesti soveltamaan. Se sama sovellus sopii myöskin sitten pienille ja mikroyrityksille. Eli kyllä katson, että tässä saadaan aika hyvä pohja tämän työajan sopivalle jakaantumiselle ja toimialakohtaiset erot saadaan hyvin otettua huomioon.

16.27 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, te totesitte äsken, että kaikkien tulisi toimia sen eteen, että tätä nyt syntynyttä neuvottelutulosta noudatetaan. Siellähän todetaan toisessa kappaleessa, että työmarkkinajärjestöt sekä työnantajapuolelta että palkansaajapuolelta edellyttävät, että hallitus pidättäytyy näistä leikkauksista ja hallitus pidättäytyy veronkorotuksista sekä myöskin sitten huolehtii siitä, että jollakin tavalla ostovoimaa vahvistetaan. Kysyn nyt sitä, oletteko te sitoutuneet näihin edellytyksiin, jotka tuon neuvottelutuloksen osana ovat.

Toinen kysymys liittyy niihin paikallisen sopimisen ehtoihin. Hallitushan asetti neuvotteluille ehdon, että pitää pystyä paikallisesti sopimaan ilman työehtosopimusvaikutuksia palkoista, työajoista ja erillisistä lisistä. Pitääkö tämän toteutua nyt kaikissa työehtosopimuksissa, niillä sadoilla työehtosopimuksen aloilla, vai miten hallitus tulee arvioimaan kesäkuussa tätä? Tämä on aika oleellinen kysymys, kun mietitään, miten (Puhemies koputtaa) näitä sopimuksia lähtee syntymään.

16.28 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen käynyt eilen kaikkien työmarkkinajohtajien kanssa läpi nimenomaan tämän neuvottelutuloksen kolmannen kappaleen, johon varmasti viittasitte, ja me ymmärrämme sen samalla tavalla, tiedämme, missä järjestyksessä ja miten toimitaan. Minä en usko, että tässä on mitään ongelmaa. Siihen, että nyt pystyisimme absoluuttisesti lupaamaan jotakin, jossa on kuitenkin miljardien kokonaisuuksista kysymys, kyllä ymmärrystä löytyi. Se riippuu siitä, mikä on neuvottelutulos. Me tiedämme, miten lopputulos lasketaan, ja me tiedämme, että ensin sieltä poistetaan nämä lisäsäästöt ja veronkorotukset ja sen jälkeen sitten, jos vielä tilaa on, mennään sinne veronalennusten puolelle. Tästä on yhteisymmärrys olemassa.

16.29 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tähän paikalliseen sopimiseen ja siihen liittyvään kirjaukseen: Me lähdemme siis siitä, että kun 17. päivä helmikuuta me kerroimme tämän riman, miten me näemme tämän paikallisen sopimisen etenemisen, ja sitten tuli tämä sopimusluonnos — luonnos se vielä toistaiseksi on, koska sitä eivät kaikki ole hyväksyneet — niin me päätimme, että jotta nämä menisivät kunnianhimoisemmin paikallisesti TES-kierroksella läpi, niin tällainen kannuste eli porkkana on siellä mukana, että yrittäkää viedä tämä kunnianhimoisemmin näillä 17. päivä helmikuuta annetuilla hallituksen lähtökohdilla paikalliseen sopimiseen ja henkilöstön aseman kehittämiseen. Se on siis se rima, jota me toivomme tavoiteltavan nyt tässä TES-kierroksella, liittokierroksella.

16.30 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on ennen kaikkea työllisyysratkaisu: ainakin 35 000 suomalaista pääsee tämän vuoksi töihin, todennäköisesti enemmän. On hienoa, että siitä on voitu yhteisesti sopia, ja siitä hatunnosto kaikille, jotka ovat olleet mukana. Ja toivoa sopii, että nyt tämän sopimuksen hyväksyminen myös SAK:n osalta on hyvin kattava.

Tästä paikallisesta sopimisesta haluan sanoa sen, että tämä on ensinnäkin ensimmäinen kerta, kun tällä tasolla paikallinen sopiminen etenee näin merkittävästi. Kysyisin siihen liittyvästä selviytymislausekkeesta, joka nyt näihin TES-sopimuksiin on tulossa. Sen ajatuksenahan on se, että kun yrityksissä on vaikea tilanne ja ollaan sen tilanteen edessä, että saatetaan joutua irtisanomaan tai lomauttamaan, niin silloin voitaisiin tehdä paikallinen ratkaisu, jolla turvataan ne työpaikat. Ja se olisi nimenomaan työntekijöiden etu, että se

työpaikka siellä säilyy. Mitä uskotte, millä kunnianhimon tasolla TESeissä tähän tartutaan, jotta tästä sopimuksesta (Puhemies koputtaa) tulee aidosti iso hyöty myös tästä näkökulmasta?

16.31 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Satonen puhuu juuri niin kuin se asia on. Se selviytymislauseke on nimenomaan siihen tilanteeseen, jossa ovat uhkana irtisanomiset tai lomautukset. Pitää katsoa sitten yhdessä, mikä se tilanne on: ei niin, että jompikumpi osapuoli toteaa — esimerkiksi tässä yleisesti pelkona on se, että työnantaja sanelee, että nyt on tilanne — vaan se katsotaan yhdessä. Se on se ajatus, ja se on koko ajan ollut se pointti tässä, että tämä tehdään yhdessä. Voisin sanoa, että minun mielestäni tämä on kyllä sekä työnantajien että työntekijöitten etu, että päästään tässä asiassa eteenpäin. Minun on hyvin vaikea nähdä, miksi tämä ei voisi mennä eteenpäin. Kyllä minä uskon näin entisenä duunarina, että myös siellä nähdään tämä hyvin viisaaksi, ja tämmöistä paikallista sopimistahan jo nyt käytetään hyvin paljon, nyt tätä toisin sopimisen mahdollisuutta vaan laajennetaan.

16.32 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme tyytyväisiä siihen, että yhteiskuntasopimus syntyi ja sopu saavutettiin. Hallituksen kovien pakkolakien korvautuminen yhteiskuntasopimuksella on erittäin hyvä asia ja tämän viikon hyvä uutinen.

Mutta on kuitenkin pakko olla tyytymätön ja pettynyt siihen, että jälleen kerran käytiin pienituloisten naisten, erityisesti julkisen sektorin naisten, kukkarolla. On hyvin vaikea hyväksyä sitä, että maksajiksi joutuvat kerta toisensa jälkeen julkisen sektorin pienipalkkaiset naiset. Yhteiskuntasopimusta ei toki kirjoittanut hallitus, mutta hallitus on kuitenkin vastuussa kokonaisuudesta, siitä että meillä tehdään päätöksiä, jotka kohtelevat ihmisiä tasavertaisesti ja muodostavat oikeudenmukaisen, hyväksyttävän kokonaisuuden, jolla myös parannetaan tasa-arvoa. Hallituksen omat aikaisemmat päätökset ovat jo iskeneet kaikkein pahiten pienituloisiin naisiin, muun muassa päivähoito-oikeuden leikkaus ja terveysmaksujen korotukset. (Puhemies koputtaa) Siksi kysyn: aikooko hallitus jollain tavalla tehdä tästä kokonaisuudesta hyväksyttävämmän ja tasa-arvoisemman omilla päätöksillään?

Puhemies Maria Lohela: Vastaako pääministeri? — Pääministeri Sipilä.

16.33 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tätä kokonaisuutta, tätä pakettia, ole suunnattu kyllä mitenkään julkisen sektorin naisia vastaan. Nyt minä haluan korostaa, että tämä on työmarkkinajärjestöjen yhdessä sopima asia eikä hallitus ole nyt tätä ratkaisua ohjannut. Me olemme hyväksyneet sen, mitä työmarkkinajärjestöt ovat keskenään päättäneet ja yhdessä sopineet, eli arvostamme sitä, että tämmöinen ratkaisu on syntynyt, ja niin kuin tuossa kyselytunnin alussa moneenkin kertaan totesin, ymmärrämme hyvin sen tuskan, mikä tämän päätöksen takana on, ja arvostamme sitä, että nyt työssä käyvät ovat tulleet vastaan suomalaisen työttömän hyväksi sillä tavalla, että uusia työtilaisuuksia myös erityisesti naisvaltaisille, työllistäville aloille tämä ratkaisu (Puhemies koputtaa) tuo mukanaan.

16.34 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juuri näin, siis lähtökohtaisestihan tämä on työmarkkinajärjestöjen ratkaisu. On

toki yksi asia, jossa hallitus menee pidemmälle kuin mitä työmarkkinajärjestöt tekivät, ja se on vanhemmuuden kustannusten tasaus, ja se on toivottavasti sellainen toimenpide, joka nimenomaan edesauttaa sitä, että naiset tasa-arvoisesti työllistyvät ja pääsevät meidän työelämään mukaan.

16.34 **Anna Kontula vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todennäköisesti kaikki tässä maassa tietävät, että viennin ongelmat eivät ratkea työvoimakustannuksia laskemalla. Jos hallitus olisi oikeasti huolissaan Suomen kilpailukyvystä, se panostaisi koulutukseen, ei leikkaisi siitä; (Hälinää — Puhemies koputtaa) se monipuolistaisi viennin rakennetta, ei keskittäisi elinkeinotukia; se turvaisi kotimaista kysyntää, ei kurjistaisi sitä. Nyt hallitus on keskittynyt koko toimintakautensa ajan lähes yksinomaan ajamaan työvoimakustannusalea. Pääministeri, eikö olisi rehellistä myöntää, että kyseessä ei ole kilpailukyky vaan suuri puhallus palkansaajilta työnantajille?

16.35 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella toivon, että tällaista viestiä ei laiteta eteenpäin. Se, että suomalainen vientiteollisuus ei olisi riippuvainen suomalaisen työvoiman kilpailukyvystä ja kustannustasosta, on kyllä väärä käsitys. Se, että suomalainen vientiteollisuus on hyvin pitkälle automatisoinut tuotantoaan ja niin edespäin, on sitä tuottavuuden lisäämistä. Mutta suomalainen vientiteollisuus käyttää paljon suomalaisia alihankkijoita, käyttää suomalaisia palveluja, ja kaikki se, mitä teemme täällä, myös veroratkaisut: jos veroaste nousee, niin se kiertyy suomalaisen viennin kilpailukyvyn kautta sitten koko ketjun työllisyyteen. Eli tällä ilman muuta on vaikutusta suomalaisen viennin kilpailukykyyn, ja kaikki ratkaisut, jotka koskevat palkkoja tai veroastetta, kiertyvät suomalaisen viennin kilpailukykyyn ja sitä kautta meidän työllisyysasteeseen.

16.36 **Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka** (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa rouva puhemies! Me kaikki tiedämme Suomen viennin ongelmat. Vientimme on liian alhaisella tasolla. Me emme edelleenkään ole päässeet niiden huippuvuosien tasoon, missä olimme 2007. Se johtuu pitkälti rakenteellisista muutoksista meidän teollisuudessa mutta myös tästä kilpailukykyongelmasta.

Kaikkein suurin ongelma on se, että meillä on liian vähän kansainvälisiä yrityksiä. Suuri osa, 24 prosenttia, meidän viennistä on noin viiden yrityksen harteilla. Noin 14 prosenttia meidän pk-yrityksistä on kansainvälisillä markkinoilla. Se, että me saamme uusia yrityksiä viemään, myymään tuotteitaan ulkomaille, sitä valtavan hyvää osaamista, mitä meillä on, on aivan avainkysymys, ja siihen tarvitaan juuri sitä, että me parannamme nimenomaan yritysten mahdollisuuksia kilpailla myös kustannuksilla eli parannamme kilpailukykyä.

16.37 **Lauri Ihalainen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos tämä ratkaisu, niin kuin toivotaan, keväällä voidaan todeta kattavaksi ja onnistuneeksi, se kertoo myös siitä, että tämä sopimusyhteiskunta on toiminut tässä yhteiskunnassa. Kun mietin vain niitä keskusteluja, joita tässäkin salissa on käyty aikaisemmin, niin tämä ei ihan jakamaton käsitys ole ollut. Nyt jos tässä onnistutaan, niin työmarkkinajärjestöt tekevät tämän hallituskauden tärkeimmän ratkaisun, mitä on maassa tehty tämän hallituskauden aikana.

Tämä on hyvä pitää meidän mielessä. Sitten pitää arvioida tätä ratkaisua kokonaisuutena, siellä on paljon vaikeita yksityiskohtia, mutta arvioida kokonaisuutena siihen vaihtoehtoon nähden, mikä tässä maassa olisi pakkolakeineen ja sotkuineen syksyllä työmarkkinakentässä. Pitää hahmottaa myös tällä tavalla.

Tässä paikallisen sopimisen ajattelussa tultiin sillä tavalla hyvälle tielle, että se on osa neuvottelujärjestelmää, ei mitään erillistä lakia, joka irrottaa paikallisen sopimisen neuvottelujärjestelmästä, ja sitä kautta sitä voidaan kehittää.

Minun kysymykseni lopuksi olisi tähän liittyen: voisiko ajatella, kun tänä keväänä jaetaan 11 miljardia osinkoja, (Puhemies: Nyt on mennyt jo kovasti yliajalle!) että jos tämä elinkeinoelämä ottaisi osaa näihin talkoisiin edes maltistamalla osinkojen jakoa... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.39 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä edustaja Ihalaisen kanssa siitä, että tämä oli voitto suomalaiselle sopimusyhteiskunnalle. Tämä sopimusyhteiskunta osoitti, että me pystymme toimimaan myöskin tällaisessa tilanteessa, jossa joudutaan tekemään vaikeita päätöksiä toisinpäin epätyypillisellä ja ei-totutulla tavalla.

Mitä tulee tähän paikalliseen sopimiseen, niin tässä prosessissa mukana olleena panin mielihyvin merkille sen, että itse asiassa tässä ei ole hirveätä riitaa olemassa palkansaajien ja työnantajien välillä vaan palkansaajajärjestöt ovat erittäinkin halukkaita hyvin samantasoisella rimalla viemään paikallista sopimista eteenpäin. Sanotaan, että tämä antoi kyllä uskoa siihen, että myöskin paikallisessa sopimisessa päästään jatkossa ottamaan myöskin lisäaskeleita.

16.40 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että sopimus on saatu aikaan, ja se on tärkeää, että Suomeen saadaan vakautta, että tänne voi tulla investointeja. Mutta sopimus ei ollut myöskään kivuton. Toivon, että hallitus arvioi sopimusta kokonaisuutena ja sen seurauksia pienituloisille suomalaisille ihmisille, myös työttömille, miten sitä työtä oikeasti saadaan luotua ja sitten erityisesti julkisen sektorin naisvaltaisille aloille. Yrityksiltä pitäisi nyt edellyttää vastaamista huutoon, koska työllistämisen kynnys madaltuu. Miten hallitus aikoo toimia, että näitä investointeja Suomeen tulee?

Toiseksi asia, mikä minulle ei ole avautunut ja mikä on kyllä suuri pettymys: Miksi niin hallituksen pakkolaeissa kuin tässäkin paketissa, tosin lievemmin, laitetaan julkisen sektorin erillisellä ratkaisulla julkisen sektorin naisvaltaiset alat maksamaan sosiaalivakuutusmaksujen alentamisesta kaikille? Se tuntuu epäreilulta lastenhoitajalle tai kätilölle, että miksi juuri hänen lomarahoistaan pitää leikata, siis 500 000 ihmistä julkisella sektorilla, ja se hyöty siirretään vientiteollisuudelle. Miten heidän palkanalennuksensa on välttämätön siihen? (Puhemies koputtaa) Eikö voisi ajatella reiluja ratkaisuja kaikille myös tältä osin?

16.41 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos tähän yksityiskohtaan tuossa sopimuksessa sanon oman mielipiteeni, olen samaa mieltä, että sen olisi pitänyt olla kaikkia koskeva. Mutta työmarkkinajärjestöt ovat päätyneet tällaiseen lopputulokseen, ja kunnioitan sitä sopimusyhteiskunnan synnyttämää sopimusta, ja olemme puoleltamme sen hyväksyneet.

Mitä tulee investointeihin Suomeen, niin toivon todella ja vetoan myöskin yritysmaailmaan siinä, mikä oli edustaja Ihalaisenkin toinen kysymys, että tämän sopimuksen hyöty

tulee investointeihin Suomeen. Tämä on nyt kyllä hallituksen ehdoton edellytys ja vetoomus, että investoinnit lähtevät liikkeelle ja tämä 35 000—45 000 uuden työpaikan tavoite lähtee todellakin toteutumaan tämän sopimuksen seurauksena.

16.42 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kela-maksun poiston luvattiin lisäävän työllisyyttä. Kun yhteisöveroa alennettiin, dynaamisia vaikutuksia piti tulla, työllisyyttä ja investointeja. Ja mikä oli seuraus? Meillä on pahin investointilama sitten 90-luvun, työttömyys vain kasvaa. Samaan aikaan dynaamiset vaikutukset näkyvät pörssissä: osakkaille jaetaan osinkoja 11 000 miljoonaa euroa. Se on niin valtava summa, että siitä on vaikea saada käsitys, mutta se vastaa 240 000 ihmisen työvoimakuluja vuodessa yksityisellä sektorilla keskimäärin.

Nyt kysymys kuuluukin, että kun Kela-maksun poistolla, kun yhteisöveron alentamisella ei saatu investointeja ja työpaikkoja aikaan ja nyt ollaan siirtämässä 2 500 miljoonaa euroa työntekijöiltä työnantajille, niin kertokaa te, työministeri Lindström, millä te takaatte ja millä mekanismilla te varmistatte, (Puhemies koputtaa) että nämä työpaikat, jotka te olette luvannut, myös syntyvät.

16.43 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Semmoista lakia me tuskin pystymme säätämään, että pakotetaan työnantajat työllistämään tai investoimaan. Tässähän tavoitellaan kilpailukykyä, ja se kilpailukyky on varmaan se, mikä houkuttelee sitten niitä investointeja. Tälleenhän tämä menee. Eli kun saadaan kilpailukykyä ylemmäs, kun tehdään tämä ratkaisu, niin sillä houkutellaan myös niitä investointeja. Kyllä minä sen tunnustan, että se on enemmän toiveen asteella, kuten pääministeri äsken totesi. Se on toiveen asteella. Emmehän me voi pakottaa, mutta tämä luo edellytyksiä ihan toisenlaiselle ratkaisulle kuin esimerkiksi se, että me olisimme lähteneet ihan pakolla jotain määräämään, koska nyt tässä ovat työmarkkinajärjestöt mukana ja he ovat tajunneet, että tilanne on vakava. Minä uskon, että silloin kun he ovat mukana, niin tämä yhteiskunta hyötyy, koska silloin on iso porukka tässä tukena. Minä toivon todella maanantaina positiivista ratkaisua, niin että päästään eteenpäin ja saadaan ne 35 000 työpaikkaa tähän maahan.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan viimeinen kysymys tähän aiheeseen.

16.44 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu investoinneista ja työpaikoista. Ne ovat välttämättömiä tällä hetkellä Suomessa, jotta saamme kasvua aikaan.

Myöskin sekä pääministeri että työministeri totesivat, että hallituksella ei ole käytettävissä keinoja siihen, miten investointeja saadaan liikkeelle. Esitetään toiveita, esitetään pyyntöjä, vetoomuksia, mutta eikö todellakaan hallituksella ole esittää mitään keinoja siihen, että yritykset, jotka tahkoavat suuria osinkoja, myös käyttävät nämä saamansa rahat Suomessa investointeihin?

16.45 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä tahtoo tässä apatian ja negatiivisuuden keskellä unohtua se, mitä on jo tapahtumassa tuolla pinnan alla, elikkä meillä on paljon investointeja biotaloudessa, metsäteollisuus on uudistumassa hurjalla vauhdilla kohti biotaloutta, liikenteessä meillä on tulossa kännykkäfirmojen kor-

vaavia investointeja Suomeen. Olin Intiassa kolme viikkoa sitten vienninedistämismatkalla ja siellä huomasin, kuinka vienti on selvästikin piristymässä. Suomalaisilla yrityksillä on tarjota juuri sitä, mitä tämä maailma tänä päivänä huutaa: uusiutuvaa energiaa. Meillä on esimerkkinä maailman puhtain maa, ja esimerkiksi siitä nouseva cleantech tulee kyllä näyttämään tietä. Ne investoinnit ovat lähteneet jo liikkeelle, ja uskon, että tämä yhteinen sopimus antaa siihen uuden buustin.

Puhemies Maria Lohela: Jotta jäisi aikaa myös muihin aiheisiin, tämä kysymys on nyt loppuun käsitelty.

Kysymyksen käsittely päättyi.